

Sala kommun
Box 304
733 25 Sala

2010-04-16
1 (11)
Dnr: 43-2009:3754

Ängshagen skola
Saladamm
733 91 Sala

Rektor Åke Lantz

Beslut

efter tillsyn av Ängshagens skola
i Sala kommun

2010-04-16

Tillsyn i Ängshagens skola

Förskoleklass och grundskola årskurserna 1-6

Helhetsbedömning och beslut

Skolinspektionens tillsyn fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Granskningen avser inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolan. Istället har en bedömning gjorts av i vilken utsträckning skolan, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i detta beslut grundas på de dokument som Ängshagens skola och Sala kommun skickat in, de verksamhetsredogörelser de lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten.

De nationella proven i engelska, svenska och matematik visar att knappt hälften av eleverna når målen i årskurs 5 i dessa ämnen. Ängshagens skola har väl fungerande rutiner för att identifiera elever i behov av särskilt stöd men behöver under rektorns ledning vidareutveckla kvalitetsarbetet och bland annat säkerställa att skolans samlade resultat i alla ämnen följs upp och utvärderas. Detta i syfte att ytterligare kunna inrikta undervisningen mot att ge alla elever likvärdiga förutsättningar att nå målen för utbildningen. Speciellt viktigt är rektorns ansvar för uppföljning av undervisningen. Undervisningen behöver utvecklas för eleverna på Ängshagens skola så att den upplevs mer utmanande och utvecklande. Lärarna behöver även anpassa undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenhet och tänkande i högre grad.

Det finns ett systematiskt värdegrundsarbete på skolan med lektionstid avsatt för att diskutera värdegrundsfrågor och etiska dilemman. Klasserna har utsett kamrattstödjare och det finns även ett faddersystem på skolan. Dock framkommer vid Skolinspektionens besök att det finns elever som inte alltid känner sig trygga och respektfullt bemötta. Skolan behöver vidta ytterligare åtgärder för att komma till rätta med detta. Skolans behöver dessutom utveckla sin likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling så att den utgår från en aktuell kartläggning av situationen på skolan.

Skolinspektionen har i tillsynen av Ängshagens skola identifierat följande brister som måste åtgärdas

- Alla elever behöver ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.
- Uppföljning av elevernas kunskapsresultat på skolövergripande nivå är inte tillräckligt systematiskt. Skolinspektionen förväntar sig att en redovisning av resultaten för samtliga ämnen i årskurs 5 lämnas i samband med uppföljningen i oktober år 2010.

- Skolans individuella utvecklingsplaner uppfyller inte författningskraven. Skolans mål och krav klargörs inte tillräckligt tydligt för vårdnadshavare och elever.
- Rektorn följer inte upp lärarnas undervisning i tillräckligt hög grad.
- Rektorn tar inte i tillräckligt hög grad ansvar för att skolans resultat utvärderas och analyseras.
- Rektorn utvärderar och omprövar inte resultatet av det särskilda stöd som ges.
- Undervisningen anpassas inte efter elevers behov förutsättningar, erfarenheter och tänkande.
- Undervisningen upplevs inte som tillräckligt stimulerande av eleverna.
- Samverkan och samarbete inom skolan behöver utvecklas.
- Skolan har inte höga och tydliggjorda förväntningar på elevernas förmåga.
- All personal arbetar inte för att relationerna mellan vuxna och elever och elever emellan ska bygga på respekt och ömsesidigt förtroende samt för att skolans lärandemiljö ska upplevas som god.
- Skolans likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling uppfyller inte författningskraven.
- Ordningsreglerna efterlevs inte i tillräckligt hög grad av eleverna.
- Åtgärdsprogrammets innehåll och kvalitet är inte tillräckligt utvecklade.

Bedömningarna redovisas i bilagorna

Rektorn och Sala kommun har ansvar för att skolornas brister åtgärdas. Redovisning ska lämnas till Skolinspektionen senast sex månader från den dag beslutet för Sala kommun meddelas. Skolinspektionen kommer då att följa upp beslutet. Skolinspektionen förutsätter dock att rektorn och Sala kommun snarast vidtar åtgärder för att rätta till bristerna. Skolinspektionen kan komma att tidigare än angivet datum begära att få ta del av arbetet med att åtgärda bristerna

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Åsa Permén.

På Skolinspektionens vägnar

Luca Nesi

Enhetschef

Magdalena Molin

Utredare

Bilagor:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen och beskrivning av skolan

Bilaga 2 Tillsynsprotokoll och bedömningar för Ängshagens skola

Bilaga 1

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför tillsyn i Sala kommun under våren 2010. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolor i kommunen. Skolinspektionen besökte Ängshagens skola den 24 mars 2010.

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. Skolbeslutet kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

När tillsynen har genomförts i hela kommunen sammanställs iakttagelser och bedömningar som rör huvudmannens ansvar för skolväsendet i kommunen i ett beslut (slutligt beslut). Skolbesluten från samtliga skolor i kommunen fogas då till det beslutet som bilagor. Skolinspektionen kommer att följa upp vilka åtgärder som vidtagits i anledning av påtalade brister senast sex månader efter att kommunbeslutet meddelades.

Tillsynen inriktas mot fyra huvudområden: **måluppfyllelse och resultat, pedagogisk ledning och utveckling av skolan, skolans lärandemiljö** samt **enskild elevs rätt**. Bedömningarna av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet. Information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).

Underlaget för Skolinspektionens bedömning är dels dokument från kommunen, Ängshagens skola dels den information som samlats in under besöket. I Ängshagens skola intervjuades rektorn, lärare och elever. Även annan information om kommunen och skolan från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts.

Rektorn har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten.

Beskrivning av Ängshagens skola

Tabell 1: Antal elever på Ängshagens skola

Ängshagens skola	Antal elever
Förskoleklass	30
Grundskola	136

Källa: Skolans egna uppgifter

Ängshagens skola ligger i strax söder om Sala. Skolan omfattar förskoleklass och årskurserna 1-6. Rektor leder Ängshagens skola och förskola samt Emmylunds förskola. Efter årskurs 6 börjar de flesta av eleverna på Vallaskolan. Ängshagens skola har ett skolbibliotek samt ett fritidshem som är beläget i skolans lokaler. Skolan har fått utmärkelsen miljöskola.

Bilaga 2**Tillsynsprotokoll med bedömningar för Ängshagens skola**

Tillsynen har visat att åtgärder krävs inom de områden som är markerade. Bedömningar och motiveringar för detta redovisas i det följande

Måluppfyllelse och resultat**Kunskaper****Pedagogisk ledning och utveckling av skolan****Fokus på skolans uppdrag****Lärarnas bedömning och utvärdering****Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering****Skolans lärandemiljö****Fokus på lärande****Tillit till elevens förmåga****Trygghet och studiero****Enskild elevs rätt****Bedömning och betyg****Undervisningstid och val****Särskilt stöd****Studie- och yrkesvägledning****Avgifter****Rektorns beslutsfattande**

Huvudområde: Måluppfyllelse och resultat

Bristområde: Kunskaper

Måluppfyllelse gällande kunskapsresultat.

Skolinspektionen bedömer sammanfattningsvis att Ängshagen skola behöver vidta åtgärder för att säkerställa att alla elever ges möjlighet att nå kunskapsmålen.

Skolinspektionen bedömer skolans kunskapsresultat som mycket låga. Bedömningen grundas på måluppfyllelsen på de nationella ämnesproven för 2009 i årskurs 3 och 5. I svenska har 79 procent av eleverna uppnått målen och i matematik 88 procent. När det gäller årskurs 5 visar den egna statistiken att 47 procent nådde målen enligt de nationella ämnesproven 2009 i svenska, 33 procent i engelska och 40 procent i matematik. 7 procent av de 15 eleverna nådde målen i samtliga ämnesprov.

Eftersom skolan inte har några sammanställningar i mer än i svenska, engelska och matematik som visar i vilken grad eleverna når målen har Skolinspektionen svårt att uttala sig om elevernas kunskapsresultat i samtliga ämnen. De svaga resultaten på de nationella ämnesproven är dock en stark indikation på att kunskapsresultaten behöver förbättras. Avsaknaden av en systematisk uppföljning i alla ämnen och årskurser bedöms under avsnitt Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering. Skolinspektionen förväntar sig en redovisning av resultaten för samtliga ämnen i samband med uppföljningen.

Lpo 94 Kunskaper, Mål att uppnå i grundskolan

Kursplanerna

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bristområde: Lärarnas bedömning och utvärdering

Lärarna ger eleverna och elevens vårdnadshavare fortlöpande information om elevens kunskapsutveckling och sociala utveckling.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver vidta åtgärder så att de individuella utvecklingsplanerna utformas så att eleven och elevens vårdnadshavare får tydlig information om elevens kunskapsutveckling i relation till de nationella målen samt att skolan i de individuella utvecklingsplanerna sammanfattar vilka insatser som behövs för att eleven ska nå målen i övrigt.

Enligt rektor och lärare arbetar skolan med att utveckla de individuella utvecklingsplanerna. De planer som Skolinspektionen tagit del av innehåller skriftliga omdömen i alla ämnen men är av skiftande kvalitet. Omdömena är inte alltid relaterade till läroplan och kursplaner. Omdömena beskriver ofta vad eleven ska göra och inte elevens kunskapsutveckling och det framgår inte heller tydligt vilka skolans insatser är för att stödja och stimulera eleverna till att nå målen och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanen och kursplanerna.

7 kap. 2 § grundskoleförordningen

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bristområde: Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering

Rektorn inhämtar kunskap om och följer upp lärarnas undervisning.

Skolinspektionen bedömer att rektorn på ett tydligare sätt behöver hålla sig förtrogen med det dagliga arbetet i skolan, ta ansvar för och följa upp lärarnas undervisning.

Rektorn beskriver att han inhämtar information om lärarnas undervisning genom lärarnas pedagogiska planeringar, konferenser och samtal. Verksamhetsbesök eller egna observationer sker i begränsad omfattning. Undervisningens kvalitet eller hur pass stimulerande undervisningen är följs inte upp specifikt. Det är viktigt att rektorn utvärderar lärarnas undervisning, inte minst med tanke på att skolan behöver vidta ytterligare åtgärder för att göra undervisningen mer stimulerande för eleverna. Rektorn uppger att detta är ett prioriterat utvecklingsområde.

2 kap. 2 § första stycket skollagen

Lpo 94 Rektors ansvar

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bristområde: Rektorns ansvar för uppföljning och utvärdering

Rektorn utvärderar och omprövar regelbundet de särskilda stödinsatser som ges.

Skolinspektionen bedömer att rektorn i högre grad behöver utvärdera och regelbundet ompröva de särskilda stödinsatser som skolan ger.

Mot bakgrund av de svagheter som finns när det gäller elevernas kunskapsresultat är det angeläget att rektorn för Ängshagens skola säkerställer att de stödinsatser som görs också leder till avsedda resultat. Det saknas uppföljning som gör det möjligt att utvärdera att de stödinsatserna som ges är ändamålsenliga för att eleverna ska nå kunskapsmålen.

5 kap. 1 § grundskoleförordningen

Huvudområde: Pedagogisk ledning och utveckling av skolan

Bristområde: Rektors ansvar för uppföljning och utvärdering

Rektorn tar ansvar för att skolans resultat utvärderas regelbundet och använder detta för att nå de nationella målen.

Skolinspektionen bedömer att rektorn på ett tydligare sätt behöver ta ansvar för att skolans resultat utvärderas och att dessa resultat används för att öka måluppfyllelsen. Det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet på Ängshagens skola. Som tidigare

nämnts behöver uppföljningen och utvärderingen av elevernas kunskapsresultat i alla ämnen förbättras. Enligt rektorn pågår ett arbete för att förbättra strukturen på skolan kring uppföljning och utvärdering. Alltför sällan använder skolan tid till att analysera de föreliggande resultaten på till exempel de nationella ämnesproven och då inga andra resultat kan redovisas diskuteras resultaten inte i någon större utsträckning.

Skolinspektionen har vidare tagit del av skolans kvalitetsredovisning för år 2008/09. Kvalitetsredovisningen har en tydlig struktur och ger en god information om verksamheten. Analys av resultat och därtill kopplade åtgärder för ökad måluppfyllelse behöver emellertid utvecklas ytterligare.

2 kap. 2 § första stycket skollagen

Lpo 94 Rektors ansvar

3 § Förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Fokus på lärandet

Eleverna upplever undervisningen som stimulerande

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver vidta åtgärder så att undervisningen blir mer stimulerande.

Eleverna på Ängshagens skola uppger att det varierar mellan olika lärare huruvida undervisningen är stimulerande. Vissa av skolans lärare upplevs genomföra lektionerna på likartat sätt vilket uppfattas som enformigt av eleverna. Andra lärare har en mer omväxlande och stimulerande undervisning som erbjuder eleverna olika arbetssätt.

Lpo 94 1. Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för lärande,

2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot samt riktlinjer

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Fokus på lärandet

Lärarna arbetar med att anpassa undervisningen efter elevers behov, förutsättningar, erfarenheter och tänkande.

Skolinspektionen bedömer att Ängshagens skola behöver vidta åtgärder så att undervisningen anpassas efter elevers olika behov, förutsättningar erfarenhet och tänkande.

I samtal med elever och lärare framkommer att arbetet med att anpassningen av undervisningen är av skiftande kvalitet och varierar mellan enskilda lärare. Lärarna uppger att de elever som är i behov av mycket stöd på lektionerna tar tid från de elever som är duktiga. De duktiga eleverna stimuleras och utmanas inte alltid till att gå vidare i sin kunskapsutveckling.

Lpo 94,1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning

Lpo 94, avsnitt 2.2. Kunskaper

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Fokus på lärandet

Lärarna samverkar så att undervisningen ger eleverna möjlighet att få överblick och se sammanhang.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver förbättra sin interna samverkan för att göra skolan till en god miljö för lärande.

Rektorn och lärarna uppger i intervjuer att det saknas en samverkan kring pedagogiska frågor som exempelvis elevernas måluppfyllelse. Flera lärare uppger att de arbetar var för sig och någon större samverkan mellan arbetslagen sker inte.

Lpo94, 2.2 Kunskaper, Riktlinjer

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Tillit till elevens förmåga

Rektorn och lärarna har höga och tydliggjorda förväntningar på elevernas förmåga.

Skolinspektionen bedömer att Ängshagens skolas ledning och personal tillsammans behöver initiera diskussioner kring vikten av höga och tydliggjorda förväntningar på skolans elever.

De flesta av eleverna uppger att de har snälla lärare och att det är roligt att gå i skolan. Dock framkommer i olika samtal med både elever och lärare att inte all personal alltid uppvisar höga och tydliga förväntningar på elevernas förmåga. Lärarna uppger att detta beror på att en del elever har bristande motivation och intresse för skolarbete. Det finns också en tendens att förklara skolans låga resultat utifrån faktorer som handlar om elevernas bakgrund.

Enligt läroplanen är skolans uppdrag att främja lärandet och stimulera eleverna att inhämta kunskaper samt stimulera varje elev att bilda sig och växa med sina uppgifter. Lärarnas förhållningssätt ska vara sådant att det förmedlar höga förväntningar på eleverna samt innebär en ömsesidig respektfull relation mellan lärare och elev. Det är av stor betydelse att det råder en enlighet mellan lärarna om vilka förväntningar man har på eleverna samt att lärarna och skolledningen utgår från att det är skolans och undervisningens kvalitet, inte elevernas bakgrund som är avgörande för elevernas resultat.

Lpo 94, Skolans värdegrund och uppdrag

Lpo 94, 2.2 Kunskaper, Mål att sträva mot

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bristområde: Trygghet och studiero**

Alla som arbetar på skolan arbetar för att relationerna mellan vuxna och elever och elever/elever bygger på respekt och ömsesidigt förtroende.

Skolinspektionen bedömer att Ängshagens skola behöver vidta ytterligare åtgärder för att relationerna mellan vuxna och elever ska bygga på respekt och ömsesidigt förtroende så att skolans lärandemiljö ska upplevs som god och trygg.

Genom intervjuer och samtal med elever, personal och ledning framträder en bild av att de flesta av skolans elever trivs och upplever skolmiljön som trygg. Rektorn och lärare uppger att då Ängshagens skola är en relativt liten enhet upptäcks eventuella problem snabbt. Emellertid berättar flera elever för Skolinspektionen att det finns lärare som inte bemöter eleverna respektfullt. De känner sig orättvist behandlade och att det till största delen handlar om att regler inte bedöms lika för pojkar och flickor. Rasterna är ett annat tillfälle när eleverna inte alltid känner sig helt trygga då det ofta förekommer bråk. Eleverna menar att det är för få vuxna ute under rasterna och föreslår att rastvaktssystemet förstärks.

Rektorn är medveten om ovanstående och har vidtagit åtgärder för att komma till rätta med situationen men ännu inte lyckats helt.

Lpo 94, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, God miljö för utveckling och lärande

Huvudområde: Skolans lärandemiljö**Bristområde: Trygghet och studiero**

Ordningsregler är förankrade, efterlevs och anpassas efter skolans förhållande.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver vidta ytterligare åtgärder för att se till att reglerna följs.

Skolinspektionen har tagit del av Ängshagens skolas ordningsregler som har utformats tillsammans med lärare, elever och rektor. Eleverna är informerade och medvetna om reglerna. Tillsynen visar dock, utifrån samtal med elever och lärare, att eleverna inte alltid följer reglerna. Rektorn och lärarna uppger att de är medvetna om problemet och har vidtagit åtgärder i form av samtal med berörda elever. Dessa insatser har dock inte gett önskat resultat.

6 kap. 8 b § grundskoleförordningen

Lpo 94 Normer och värden, Riktlinjer

Huvudområde: Skolans lärandemiljö

Bristområde: Trygghet och studiero

Rektorn ser till att det på skolan bedrivs ett målinriktat arbete för att förebygga och förhindra kränkande behandling och att detta dokumenteras i en plan mot kränkande behandling.

Skolinspektionen bedömer att skolans likabehandlingsplan/plan mot kränkande behandling behöver vidareutvecklas för att fullt svara mot författningskraven.

Skolinspektionen har tagit del av skolans likabehandlingsplan vilken även fungerar som en plan mot kränkande behandling. Planen bygger inte på en aktuell kartläggning av förhållandena i verksamheten, vilket gör att det inte finns någon koppling mellan kartläggning och planerade åtgärder.

14 a kap. 8 § skollagen

3 kap. 16 § diskrimineringslagen

Huvudområde: Enskild elevs rätt

Bristområde: Särskilt stöd

Om en elev har behov av särskilda stödinsatser utarbetas alltid åtgärdsprogram som uppfyller författningarnas krav.

Skolinspektionen bedömer att skolan behöver vidareutveckla åtgärdsprogrammets innehåll och kvalitet.

På Ängshagens skola framkommer att åtgärdsprogram alltid upprättas i de fall där en elev riskerar att inte nå målen. Åtgärdsprogrammen upprättas utifrån den utredning kring elevens behov som gjorts. Kvaliteten på skolans upprättade åtgärdsprogram varierar och upprättas inte i alla ämnen. De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av behöver vidareutvecklas och konkretiseras så att det tydligt framgår vilket stöd eleven behöver samt vilka åtgärder skolan vidtar för att tillgodose elevens behov.

5 kap. 1 § tredje stycket grundskoleförordningen